

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Het abonnement is bepaald op 7 fr. binnen de stad, 8 fr. buiten de stad.

Een blad afzonderlijk, 20 centiemmen.

De aankondigingen, per drukregel, 15 centiemmen

De reclamen, per drukregel 25 centiemmen.

TONGEREN, DEN 1 SEPTEMBER.

Het nieuwe Pruisen.

Zoals wij het hebben aangekondigd, heeft een boodschap van koning Wilhelm I aan de Wetgevende Kamers van Pruisen de nieuwe uitgestrektheid der monarchie doen kennen. Het koninkrijk Hannover, het groot-hertogdom Nassau, Keurhessen en de oude vrijstad Frankfurt gaan verdwijnen in de politieke unie, welke de behendige en vermete hoofdminister von Bismark heeft weten te verwezenlijken, en die zich, zonder onderbreking, zal uitbreiden van af de Rijnboorden tot aan de grenzen van Polen en Rusland. Eene bevolking van 3,500,000 zielen zal voortaan, ten titel van nationaliteit, tegen haren wil, verbonden zijn aan de lotgevallen en de macht van Pruisen.

Daarbij zal de pruisische Staat, met 25 miljoen bewoners, onder het voorwendsel van bondgenootschap, zich volledig met al de soevereiniteiten boven de rivier den Mein gelegen. Ten einde in Europa geen argwaan op te wekken, laat men aan die Staten een ijdel schijn van het behoud hunner onafhankelijkheid; doch men slorpt derzelver handel en nijverheid op door het herstel van een beperkt Zollverein; hunne internationale betrekkingen, door het diplomatisch beheer in Berlijn samengetrokken, hun politisch leven, door het duitsch Parlement, dat welhaast niets dan een pruisisch Parlement zal zijn; eindelijk derzelver krijgsmagten, door éénheid van het opperbevel over de legers, aan Pruisen voorbehouden.

Voor klaarziende staatkundigen, is dat zoogenaamde nieuwe Bondgenootschap eene lustige fopperij. De nieuwe pruisische Staat, welken men thans in het aanschijn van Europa maakt, is slechts de kern eener veel ontzagelijker macht, die geheel Noord-Duitsland, van af de kustten der Oost- en Noordzeerén tot aan den Meinstroom, zal overdekken, en welke, hetzij voor 't werk van den oorlog of van den vrede, zal beschikken over 55 miljoen zielen, alle onder denzelfden invloed, en ten voordeele derzelfde belangen, des noods in werking gebragt.

Is de Confederatie eene kunstgreep of krijgslust; de aanhechtingen zijn te danken aan het geweld. Waar toch, heeft zich nu in Pruisen en Duitschland die machtige openbare denkwijze, die medesleping der nationale driften

TE LAAT.

Het is een koude duistere avond. Een jongeling strompeld langs eene nauwe en donkere straat voort, en schijnt iets te zoeken. Rechts en links tast hij rond, tot dat eindelijk het flauwe schijnsel eener lamp, door eene vensterreut van eene kleine woning, zich aan zijn gezicht vertoont.

Reeds is het 11 ure. Hij wil de deur openen, doch mistukt in zijne poging; zij is reeds gesloten. Hij klopt zachtjes, vervolgens harder. Eindelijk wordt de deur geopend, en de huisbaas, die alzoo in zijne rust gestoord is, vraagt hem met barsche stem:

— Wat wilt gij?

— Ik... ik wil nog een borrel, stottert de beschonkene jongeling.

— Geen borrel meer! antwoordt de baas, gij hebt meer dan genoeg gedronken; gij moet liever aan het ziekbed uws vaders zijn, en hem voor het geld dat gij des daags verdient hebt eenige verkruiking koopten; het is hier te laat. Maar ga en zie, of het misschien nog niet te laat bij uwen vader is.

Hierop werd de deur toegeslagen.

— Te laat... te laat... stamde de dronkaard, en hoe bedwemd hij ook was, sneed dat woord hem door het hart. Hij strompeld voort en kwam eindelijk aan een armoedig huisje, dat veel aan eene hut geleek.

Hij opende, tastte rond, want het was donker in de armzalige woning. Hij bereikt den boek van den herbergier: « Het is te laat! » klinken hem als het ware op nieuw in de ooren en hij zucht: « misschien is het te laat! »

Zoo goed zijn toestaat het toelaat, ontsteekt

aan geene zijde des Rhijns lucht gegeven, welke op vier en dertig soevereiniteiten, door de verdragen van 1815 bekrachtigd, het groot Duitsch Vaderland en gansch deszelfs eenheid en grootheid wilde overwinnen en stichten?

Koning Wilhelm I bekennt het met een historisch bewijs maakt. Hij drukt de hoop uit, dat de bevolking, die nu aan zijne kroon verbonden gaan worden, met der tijd, hunne aanhechting bij Pruisen zullen aanveerden!...

Welhoe! ziedaar een geheel duitschen oorlog, in naam van Duitschland gevoerd onder den aanblik van het aandachtige doch bewegloze Europa; enkel duitsche legers die strijden; op den oogenblik van den vrede, niet één vreemd belang tusschenkomende om de schikkingen te bemoeijelijken, of derzelver oplossingen te vertragen; en de overwinnaar zelf bestatigt, terwijl hij zich de goede uitslagen zijner zegepraal toeschrijft, dat die oorlog in deszelfs gevolgen een hatelijken oorlog is, en de ware overwonnelingen niet de Oostenrijkers van Weenen, maar wel degelijk de Duitschers zijn, welker grondgebied door de staatkunde van Pruisen zoo gretig beleerd werd!

Dergelijke bekentenissen, hoe openhartig ook gedaan, kunnen de staatkunde niet vereren; zij kenmerken en veroordeelen die. Voegen wij die vernietiging van eeuwenoude koninkrijken, zoals Hannover, de belemmering van het gemeenschappelijk en vrije leven der Staten ten zuiden van den Mein, Beieren en Wurtemberg, welker macht, door die van Saksen versterkt, in Midden Europa eene zoo belangrijke rol kon spelen ten voordeele van het politisch evenwigt der wereld; voegen wij daarbij de afzondering van Oostenrijk, naar den Oosten teruggeworpen, en door zoo veel binnenlandsche twisten bedreigd, en men zal zonder moeite het hooge aubangel bespieden der verandering welke thans op de kaart van Duitschland bewerkstelligd wordt, alwaar de macht der openbare denkwijze, der vrijheidslievende gevoelens, sinds het begin des oorlogs aanhoudend ingeroepen, voortaan verlamd, ja onderjukt zal zijn aan den ijzeren arm des opperbevelers.

Ja gewis, von Bismark's werk is een werk van brutaal geweld; het kabinet van Berlijn doet zelf dit bekennen in de koninklijke trouwrede, en de nieuwe verpruischte bevolkingen brengen aan de monarchie der Hohenzollern, die ze verstuikt in hare omhelzing, genzins de medewerking harer verkleefdheid, maar de

levendige, hoewel zijgende, protestatie harer verbrijzelde onafhankelijkheid.

(Beurzen Courant.)

De gezondheids toestand van keizer Napoleon is weer enigzins veranderd, zonder dat er echter het minste gevaar bestaat. Dingsdag morgen, vóór dat de ministerraad begon, hebben de geneesheeren konsult gehouden; de uitslag daarvan is niet bekend. Men denkt dat de reis der keizerin naar Biarritz wel voor goed zou kunnen uitgesteld worden, tengevolge der zorgen welke de toestand des keizers vereischt.

Men zegt dat de keizer, nadat hij zijn werk: *la vie de César*, waarvan nog twee deelen moeten verschijnen, zal voltooid hebben, eene geschiedenis van Karel-den Groote schrijven zal; stellig wil de keizer, als letterkundige en geschiedschrijver, zich eenen naam maken; wat er ook van zij, wij zien hem in allen gevalle liever op het letterveld dan op het slagveld arbeiden.

Het schijnt dat keizerin Charlotte weinig voldaan vertrokken is, en dat zij, tijdens haar verblijf te Parijs, tot niet een diner te St Cloud is uitgenoodigd.

De gemeenteraad van Antwerpen heeft eene belangrijke beslissing genomen: voortaan zal het gemeentebestuur zich uitsluitelijk bedienen van het vlaamsch voor al de stukken die in éne taal opgemaakt worden; het zal bij uitzondering zijn, en slechts dan, wanneer er ernstige redens toe bestaan, dat men de fransche taal zal bezigen. Ziehier hoe het Handelsblad zich over dit besluit uitdrukt:

Onze lezers hebben gezien in het verslag der zitting van den gemeenteraad, dat er op voorsteller commissie, in wier naam M. Gerrits sprak, een belangrijk besluit opzichtsens het vlaamsch genomen werd.

Voortaan zullen — niet alleen de processen-verbaal, zooals wij verkeerdlijk zegden — maar zullen al de administratieve stukken in het vlaamsch opgesteld zijn, en slechts dan, wanneer de noodwendigheid dit vereischt, zal de fransche taal worden gebruikt.

Kortom: vroeger was het fransch (eene vreemde taal) de algemeene regel, en vlaamsch (onze eigene taal) was de uitzondering. Voortaan zal integendeel vlaamsch de algemeene regel en fransch de exceptie zijn.

De konklusie van het merkwaardig rapport van M. Gerrits zegt: *a voor de stukken die in éne taal worden opgemaakt, zal het gemeentebestuur zich bedienen van het nederduitsch.*

schonk haar kind menige uitspanning, menige gelegenheid tot vrolijk genot. Echter zagen de ouders het te laat, dat hun zoon met verkeerd gezelschap omging; toen trachten zij hem met liefsdijf vermanen daarvan terug te trekken, doch het gelukte niet; zij baden, smeekten, dreigden, niets hielp; hij verachtte hunne liefde, hij spotte met hunne smart.

Het slecht gezelschap had hem bedorven eer zij het wisten; het was te laat.

— O mijn zoon, zeide dikwerf de vader met betraande oogen, wat zal het u eenmaal berouwen, dat gij zoo handelt en ons zoo veel verdriet veroorzaakt, en dan, helaas! zal het wellicht te laat zijn.

Die zoon moet eindelijk de wereld in, hij moest bij anderen gaan om zich in zijn vak te bekwaamen. De ouders voelden de hoop, dat het dan beter zou gaan; maar zij bedrogen zich in hunne verwachting; het ging niet beter, het ging van kwaad tot erger. Hij kostte hun veel geld, en toch bleven zij nog hopen, gelijk de liefde van ouders altijd hoopt.

Eindelijk in den ouderwou teruggekomen, stierf zijne moeder van hartzeer over haren zoon, die zich aan dronkenschap en een losbandig leven bleef overgeven. Hij hielp haar ter aarde bestellen, terwijl de diep bedroefde vader hem bij die gelegenheid het verdriet, de smart onder het oog bracht die zij door hem hadden uitgestaan; doch, niets mocht baten, hij ging zijnen ouden gang.

De verachtelijke, ontwaarde zoon bleef thans bij zijnen vader wonen; doch hielp al spoedig weg, wat dien nog overgebleven was.

Wanneer den ongelukkigen ouden man niets meer van zijne door oppassenheid bekomene penningen overbleef, zag hij zich genoodzaakt zijne woning te verlaten en ging de ellendige hut betrekken, waar wij hem lerenloos op een weinig strooi uitgestrekt hebben zien liggen.

— Toen eindelijk de zoon van voor het sterfbed

Het fransch alleen zal, bij uitzondering, mogen gebruikt worden, wanneer ernstige redens daartoe bestaan.

In de gemeente Antwerpen is dus het rijk der dominatie van het vreemde fransch uit; onze vlaamsche bevolking moet niet langer meer, ten pleziere van eenige Walen en franschgezinden, zich laten regeeren in eene taal welke zij niet verstaat.

Antwerpen geeft een goed voorbeeld aan de andere steden van België, vooral aan Gent en Brugge. De beslissing van Antwerpen is des te belangrijker, nu de kwestie van annexatie officieel aan 't dagorde der europesche politiek staat en men daarin uitgaat van het principe, dat, als men de taal spreekt van een groot land, men ook aan dat groot land toehoort.

De beslissing van Antwerpen zal den koning en zijnen minister van binnenlandsche zaken welkom zijn.

Wij zijn in recht dit te zeggen, aangezien de koning, in de laatste dagen vooral, herhaalde keeren schijnt verklaard te hebben, dat hij *betroude België zoo verfranscht te zien.*

Om op de beslissing van den raad van Antwerpen terug te komen, hebben wij een woord te zeggen tot de beamden van het stadhuis:

Wij weten heel goed, dat er daar eenige personen geëmploojerd zijn, die ofwel uit franskiljoonism, ofwel uit dwarsdrijverij tegen alles wat van het gemeente-bestuur komt, zullen proberen om de beslissing van maandag over het hoofd te zien.

Die heeren moeten echter niet vergeten, dat het publiek niet voor de geëmploojerden gemaakt is; maar de geëmploojerden voor het publiek — en zij dus niets meer zijnde dan uitvoerders van den wil van het publiek, zij kunnen meester ook naar de oogen hebben te zien.

De raad en het vlaamsch publiek zal de hand aan die beslissing houden, en wij dringen eerst en vooral bij ons kollegie van burgemeester en schepenen aan, zeer streng te zijn opzichtsens de stukken, die hun ter onderteekening worden voorgelgd.

De maatregel, door onze stad genomen, heeft niets eksklusiefs; indien men er niet nevens kan, indien de noodwendigheid zulks vraagt, zal men gebruik maken van het fransch, doch zoo weinig als mogelijk is.

Bij voorbeeld zal men korresponderen in het vlaamsch met M. Vandenpeereboom, die niets lievers vraagt omdat hij Vlaming is en blijft, en in het fransch met M. Chazal, die onze taal niet verstaat, omdat hij altijd Franschenman is gebleven.

Het publiek heeft den maatregel goedgekeurd en met toelichting ontvangen.

Het is aanstaande woensdag dat H.H. MM. de Koning en de Koningin, vergezeld van

zijns vaders was opgestaan, zag hij in zijn geheel vorig leven terug, weelaagde, en trok zich de haren uit het hoofd, doch, het was « te laat! »

De dageraad begint de zwarte dreigende wolken een weinig met eene sombere tint te kleuren; ijsingwekkend is geheel de natuur, doch het is alsof zij rouw klaagt over hem die den vorigen avond, zoo droevig van zijnen zoon verlaten, den geest gaf. Maar ook in het hart van den bedorven jongeling, die daar bij den oever van den snelvlietenden stroom staat, schijnt een hevige storm te ontstaan; zelfverwijfeling en vertwijfeling zijn op zijne akelige gelaatstrekken te lezen. Zijne handen wringende, slaat hij zich voor de borst en jammert onophoudelijk; het is te laat! « Iedere windvlaag, elke woeste golfslag, iedere beweging van het onstuimig slingerend geboomte, schijnen hem zoo vele stemmen te zijn, die hem als om strijd in de ooren donderen: « Ellendige! gij zijt de oorzaak van den dood uwer ouders geweest! gij hebt uwen vader, als het ware, van gebrek laten omkomen, terwijl gij uwe laatste duit in de herberg verkwistet! Het is te laat! » De wilde vertwijfeling overvalt hem, die sedert zoo lang geheel van zijne goddiensplichten was afgeweken. De rampzalige werpt zich wanhopend in den stroom, en twee dagen daarna voeren de golven een lijk aan wal.

Ouderen, gij, die u verheugen mocht in het bezit van kinderen, uwe vreugde, uw alles — gij, die hen godvrezend en naar uwe beste kennis en vermoegen opvoedt; moge deze schets tot u spreken! Ook uwe kinderen hebben makers, hebben vrienden. Geef dan acht wie die makers, die vrienden zijn, en tracht zoo veel mogelijk, dat de keuze uwer ponden in dit opzicht nimmer reden tot naberouw moge geven — tot naberouw noch voor u noch voor hen. want anders zou het « te laat » zoo ongelukkig, zoo vreeslijk kunnen zijn.